

Inserati se sprejemajo in velja
ristopna vrsta:

8 kr., če se tiska likrat.

12 " " " " " 2 "

15 " " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno smanjša.

Rokopis

se ne vračajo, nebrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Poljanski nasip
št. 48.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Slovan gre na dan.

„Accidit in puncto, quod non speratur in anno.“ — Tako je pričel slavni J. Kopitar, čegar rojstveno stoletnico smo letos slovesno obhajali, svojo najslavnejšo knjigo (Glagolita Clozianus); tako smemo tudi mi — priprosti Slovenci — klicati — vsi navdušeni gledé na prekrasno poslanico sedanjega sv. Očeta papeža Leona XIII. —

Da v Rimu pozorno spremljujejo Slovane ter njihovo delovanje tu in tam, o tem ni bilo dvombe; ali — da se v sedanjih silno pomembnih dobah oglasi z Rimske Stolice poglavar sam in tako iskreno, tega si nismo bili svesti. Duh božji pač veje, kjerkoli hoče; tako veje gotovo tudi v tem dejanju namestnika Kristusovega.

Bil je deveti vek, kadar sta blagovestnika sv. Ciril in sv. Metod delovala med našimi predniki; ali tudi devetnajsti vek bode, kakor se kaže, vek slovenski — tem bolj, ako se na priprošnje teh dveh, ki sta v posebnem čiščenju pri zapadnih in vzhodnih, pri katoliških in razkolniških kristjanih, naposled zedini v božjem krajstvu zahod in vzhod slovenski.

Živo nam je še v spominu tisučnica slovenska — l. 1863, kadar smo obhajali jo tu in tam, na jutru in na večeru, vzlasti na Velehradu, ter poslavlili malo da ne vsi rodovi slovenski s spomencami književnimi, in — že se nam približuje spet tisučnica smrti Metoda (l. 1885), in že se pripravlja ves katoliški svet slovenski obhajati jo slovesno (leta

1885), kar se nam prikaže iz Rima poslanica — zvezda, ktera vočila bode vso to vzajemno slavnost na preveliko radost Slovanom.

Kakor so naš ranjki Slovanček čuteč, da najhujša zapreka vzajemnosti slovenski je verska, je razkolnija, ustanovili in ranjki Pij IX. radi potrdili bratovščino ss. Cirila in Metoda; tako pozivajo sedanjí namestnik Kristusov in naslednik sv. Petra Leon XIII. prisrčno katoliške Slovane, naj prosijo in prizadevajo si zato, da zedinijo se pod obrambo omenjenih blagovestnikov v krilu sv. Cerkve katoliške z njimi tudi razkolniki.

K Vatikanskemu vesoljnemu zboru so povabili ranjki Pij IX. vse škofo vzhodnje, in vprav v tem zboru so nasvetovali viši pastirji apostolski današnje poslanico; nadejati se torej sme svet slovenski, da vsi biskupi katoliški bodo vprihodnje marljivo delovali na to, da se v smislu povedanem zvesto tudi povsod bode izvrševala.

Pomenljivo je Slovanom tudi to, da 30. septembra t. j. v god sv. Hieronima (Jerolima), na čegar ime je vstav katoliški v Rimu vsem Ilirum, je pisana poslanica slovenska; v god sv. Jerovima, čegar ime nosi celó eno pismo slovensko (alphabetum glagoliticum, aliter Hieronymianum dictum), dokler se eno zove „alphabetum Cyrillicum.“ —

Letos ima priti na svetlo „Sbornik Velehradski“, v katerem se pojasnjuje marsikaj o teh blagovestnikih slovenskih, o Cirilu in Metodu, o Velehradu itd.; obsegal bode do 20 tiskanih pol; naroča se pri dekanu Velehrad-

skem (g. Jos. Vykydal) po 2 gl., poslej veljal bode 3 gl. — Na poslanico ali okrožnico papeževo se brez dvoma oglašali bodo učenjaki in cerkveni dostojanstveniki pravoslavni. — Kedar dojde latinski izvornik, pa tudi poslej večkrat hočemo pisati in govoriti v „Slovencu“ o tej preslavni listini katoliški, vselej v ta namen, da bode naj v blagor ločenim bratom našim slovenskim, pa na slavo ss. Cirilu in Metodu.

Resnicki.

Posvečevanje cerkve v Kolinu.

V Kolinu (Köln) na Nemškem so letos dogotovili velikansko cerkev, zvano „Köllner Dom“, ki so jo zidali 200 let. Da cerkev ni kaj navadnega, da je velika reč, vidi se iz tega, ker bojšta stane dvajset milijonov. Nemško-liberalci, ki se sicer ne zmenijo dosti za cerkve, zanimajo se vendar za to velikansko poslopje, ker jim daje priložnost, zopet nemško ime proslavljati; in sicer pravijo: „Ta cerkev je delo celega nemškega naroda, toraj mora celi nemški narod praznovati posvečevanje cerkve. Celó protestanti in judje so se polastili te stvari, in sam protestantovski cesar Viljem se hoče udeležiti svečanosti, ki se bo vršila v Kolinu v slavo nemškega imena.“

Kaj pa pravijo katoliki k temu? Oni so tako slabe volje, da se svečanosti še udeležiti nečejo. Prvič jih po pravici jezi, da se bo celi svečanosti dal posvetni značaj, in namesto da bi se Bog častil, se bo v nebo povzdigovalo nemško ime, in nemška umetnost, nemška kul-

Bankovčar.

Dogodba na sodniške spise naslonjena.

Prva šola.

(Dalje.)

Zvečer, ko je delo dokončano, vidimo zopet Janeza priti vsega zamišljenega iz fabrike. Koraki njegovi so nagli, kakor da bi se mu kam mudilo. Idimo za njim! Ta pot ne gre preko morja, naravnost proti domu gre. Tu zavije v vežo, hitrih korakov, po dve stopnici jemaje šine kviško do svoje sobe, jo odpre in zaklene za sabo. Oglejmo si to sobo, ktere razen postrežnice ni nihče videl.

Polna orodja je, večidel železnega, pile, kleščice, žagice, dleti, kladiva, svedrov in enakih reči je spredej polna miza. Po kotih stoje razne obdelane železne reči, nektere sestavljene, da so videti kakor mašine, druge imajo kolesa, držaje, valarje itd. Toda kdo bo popraševal, za kako rabo je vse to!

Tudi Janez le površno pogleda po sobi, če je vse na svojem mestu, potem sleče boljše obleko, opaše si predpasnik in gre v kot. Kaj ima opraviti v kotu, kjer ni nobene reči? Opazujmo ga!

Najprvo poklekne na tla, gleda žeblje, ki

so v deske zabiti, in izdre s kleščami enega ven. Na to vzdigne desko, pod katero se pokaže votlina. Iz te vzame podolgosto škatljico, jo nese na mizo in odpre. —

Kaj? Je li mogoče? Nadzornik mašinskega oddelka pa ima toliko denarja? In sami desetaki so, pa kaka skladovnica jih je! In tam na papirji stoji zapisana številka 10.000. Gotovo je teh desetakov toliko, tedaj za 100.000 gl. Kdo bi mislil, da je Janez tako bogat!

Zdaj vzame Janez iz kupa en bankovec, družega pa iz predala, kjer ima shranjenega tudi nekoliko denarja, in jame oba skrbno pregledovati z drobnogledom in mencati papir med prsti. Ko je prvega pregledal, ga dene zadovoljno kimaje na stran, potem vzame družega, kteri prestane poskušnjo srečno kakor prvi. Tako se godi še z nekterimi, ktere iz srede kupa tu pa tam jemlje, kakor mu roka zadene. Vse položi z enako zadovoljnim obrazom na kup, zapre škatljico in z besedami: „ej, kaj bom dalje preiskaval saj so vsi enaki, nobeden se ne da razločiti od pravega“, — gre ž njo v kot, jo dene v votlino, to zakrije z diljo, vtakne žebelj nazaj, vstane, pogleda na tla in pravi:

„Tako! Zdaj pa naj kdo pride in tu išče.“

Ako ne zadene pravega žeblja, je vse rukanje zastoj; če pa s silo poskuša odtrgati diljo — no, solca ne bo več videl. — Dokončano je. Zdaj na drugo delo!“

S tem stopi v nasprotni kot, počene na tla in dela ravno tako, kakor v prvem. Iz votline privleče tu eno, dve, tri plošče, jeklene morajo biti, ker se vidi, da so težke. Nese jih na mizo in mlo pogledovaje jih govori sam sebi:

„Preljube in drage mi stvarice! Koliko spanja, truda, napenjanja uma in telesa ste me stale, predno ste postale take, kakor stel! Storile ste svojo nalogo, za katero sem vas namenil, zdaj ne moremo več skupej biti, ker ste mi nevarne. Zato sem vam namenil hladno in varno pokopališče — na dnu morja.“

Izgovorivši zavije plošče vsako posebej v debel papir, jih pospravi po žepih, pogleda, če je vse v redu, in gre z doma. Trda noč je že, po ulicah gore žali marveč brle luči po svetilnicah ob smrdljivem olji. Janez izvoli za pot najsamotnejše, najmanj razsvetljene ulice in tihih, a naglih korakov sili iz mesta, tje proti morju mu tišči peta. Ne dolgo in zadnje človeško poslopje je za njim, pred njim pa ne preširoka steza ob zeló strmih morskkih

tura. Tudi katolikom preseda, da so protestanti, judje in brezverski liberalci polastili se cele svečanosti. Največa krivica pa je to, da mora kolinski nadškof Melchers še vedno v prognanstvu živeti. Cerkev hočejo posvetiti, nadškofa pa, ki mu gre prvo mesto pri svečanosti, niti blizo ne pusté.

Sicer pa so na Nemškem še vedno pravi duhovniki iz služb spodeni, in namesto njih so nastavljeni neki „državni“ duhovniki, ki od cerkve niti priznani niso, tedaj so njih maše in duhovna opravila brez veljave, in ljudstvo tudi v cerkve ne hodi, ampak ljudje romajo po več dni hodá daleč, kjer vedó za kakega pravega duhovna, da jim podeli sv. zakramente. Jasno je tedaj, da katoliki ne morejo biti veseli, tem menj, ker cesar ne pomilosti nadškofa Melchersa, brez njega si pa ne morejo misliti pravega posvečevanja cerkve, zato so sklenili, da se svečanosti niti udeležili ne bodo. Tako se bo zgodilo, da se bo katoliška cerkev posvečevala brez katoliških duhovnov, v navzočnosti protestantskega cesarja in pisane mešanice raznih brezvercev, judov in liberalcev!

Katoliki so bili namenjeni, cesarju Viljemu, kedar v Kolin pride, izročiti prošnjo, naj vendar pomilosti nadškofa Melchersa, ter naj mir sklene s katoliško cerkvijo. Pa cesar jim je že naprej povedati dal, da on v Kolinu ne bo sprejemal nobenih prošenj. Tako odbija protestantski cesar vsako pogodbo s katoliško cerkvijo od sebe, in vendar se hoče podati v Kolin, da posveti katoliški hram Božji. Iz tega je razvidno, da bo imela svečanost čisto posveten značaj, in da je nje glavni namen, proslavljati nemško ime. Iz tega namena pa cerkev gotovo ni bila zidana, da bi se nemškutarija ž njo bahala. Cerkev je bila zidana v Božjo čast, zdaj se pa ne bo dajala čast Bogu, ampak ljudém, ki so cerkev zidali.

Žalostna Koroška.

Dopis iz Koroškega.

Že večkrat se je odmeval iz „Slovenca“ kak tužen glas iz Koroškega. Kaj dobrega in veselega se je le malokedaj od tod slišalo. Marsikdo bi pa lahko mislil, da dopisniki vse le prečrno vidijo, ali žali Bog se popotnik, ki hodi po nekdanji slavni koroški zemlji, lahko vsak prepriča, da res je tam majka Slava za-

puščena in že jo tirajo in pehajo čez prag njenega stanovanja.

Žalost obide gotovo vsakega rodoljuba, ko vidi, kako je Nemčija dobila to deželo že skoraj popolnoma v svojo oblast in kako šopirno jo drži. Slovenske rodoljube oživljajoči duh se je do malega skadil. Tu pa tam se najde svoje narodnosti zaveden mož, pa si ne upa na dan s svojim prepričanjem in domoljubjem, katero mu le v srcu tli, kakor iskra pod pelom, na dan si pa ne upa, ker se čuti morebiti preveč osamljenega. Nemščina pa se visoko obraja v višjih, kakor tudi posebno v nižjih krogih, kot jezik, ki da človeku neizrečeno veljavo in imenitnost, ki ga postavi med plemenite ljudi. Pa, o da bi koroško ljudstvo spoznalo, kako grdo se jim podaja njih okorna nemščina, da so s tem nekako podobni divjaku v ameriških gozdih, ki divje komaj človeku podobno govori. Ako boš Korošca, ki ti govori svojo robato nemščino, v pošteni nemščini kaj poprašal, te bo dolgo gledal kakor zaboden vol, zato, ker nisi znal tako po divjaško se pačiti. Do zadnjih časov se je tudi drugod po Slovenskem nemščina tako visoko cenila, ali hvala Bogu, časi so se spremenili in tudi ljudje so začeli drugači misliti in želiti. Vse se poteguje za domačo besedo in pisanje, da, celó najzadnji hlapec je večkrat nemškutarsk sovražnik.

Tužna majka Slava na Koroškem! Ne to, da ne vidiš poštenega domačega imena nikjer prav zapisanega, ne to, da si s slovenščino ne moreš nikjer pomagati ne po kolodvorih ne po hotelih, ker se ti naredi vsak le nemega, ampak š o l e t i največo žalost delajo.

Tukajšnji kmet plačuje velike nagrade za šolanje in mislite, koliko dobička mu to pri mladini prinese! Zakriti bi moral svoj obraz, kdor nasledke previdi teh ponemčevalnih šol, in vroče solze bi ga morale politi in zakaj ne? Poštenost starih njegovih prededov je pri sedanjih mladini navadno ob tla. Jezik, ki so ga oni govorili, v njem mislili in molili, je pozabljen ali zaničevan. Dejanja njih, s katerimi so Boga nekdanj tako goreče častili, se opuščajo iz mlačnosti ali pa se jih celó očitno sramujejo; srce se je podivjačilo po novih modernih naukih. V otroku se zdi, da se več ne pretaka kri njegovih nekdanjih slavni očetov,

ktere on morebiti celó zaničuje in jih divjake imenuje. Suhota in praznota nastane v njegovem srcu, ki želi samo si nasititi svoje želje na tem svetu; z eno besedo: z novim naukom in z novo šolo se je toliko v njem in okoli njega spremenilo, da ni skoraj več podoben svojim prednikom ne v dejanji ne v misljenji.

Jaz sem vedno z r. Slomšekom teh misli, da z odpadom od maternega jezika, domačih šeg in navad pride velika srememba na slabše tudi v moralnem oziru. Pa tudi to je resnica, da odpad od vere prinese seboj tudi odpad ali zatajenje naroda. Če se pa tudi ta poslednja resnica vselej očitno in naenkrat ne potrdi, vendar nas skušnija uči, da rodoljubi brez vere in strahu božjega so le tako dolgo se rodoljube skazovali, dokler jim je to neslo zaradi materijalnih dobičkov ali slavohlepnost. Koliko da ljudstvu škoduje potujčevanje v verskem oziru, nam žali Bog nekoliko pokaže tudi zgodovina koroške dežele. Pogiejmo le štatištike zadnjih desetletji ali pa tudi celega stoletja in videli bomo, kako so po vsi deželi, posebno pa po mestih župnijski zapisniki od nezakonskih otrok močno vmazani. Drugod po Slovenskem, kjer se ljudje drže starega jezika, se pa to v obče, hvala Bogu, ne more trditi.

Politični pregled.

V Ljubljani 6. oktobra.

Avstrijske dežele.

Listi mnogo govoré o Taaffejem programu, kakor je razvit v nekem, kakor je čutiti, vladnem dopisu „Pest. Lloyd.“ Tukaj se pové, da hoče Taaffe med strankami ostati, pa vendar parlamentarično vladati s tem, da izvede sklepe večine državnega zbora. Narodom, pravi, se je prej krivica godila, in Taaffe smatra to kot avstrijski interes, da se te krivice odpravijo. — Mi k temu le dostavimo, da vlada še ni izvedla sklepa državnega zbora zastran ravnopravnosti slovenskega jezika v šolah. Tudi mi malo čutimo od tega, da bi Taaffe stare krivice odpravljaj in da bi nam Slovencem priložnost dal, da se razvijemo na podlagi maternega jezika. Uradi še vedno nečejo respektirati našega jezika, in tistim še s kaznijo grozé, ki tirjajo tiste pravice, ki nam jih vlada obeta. Iz tega se vidi, da ali vlada ne vé, kaj

bregovih. Tiha je noč, tako tiha, da bi bila pretiha za boječega človeka; pri tem je temna, kakor podzemeljska jama, in le po valovih sto- in stokrat oprani beli pesek kaže popotniku, kam ima staviti noge, da ne drkne v požrešno mokro globočino. Vse je tiho, nič se ne gane. Čudna noč, Janezu bi bilo ljubše, ako bi vihar podil oblake in majal drevje ter bučal po skalovji, ljubše bi mu bilo, ako bi valovi z močjo treskali ob skalovje in bregovje z mokroto prašili.

Na vrhu skale, pod katero je slišati tiho šumenje, znamenje velike globočine, se vstopi Janez in poslušaj. Nič se ne gane, tiho je vse v višavi, pa tudi v globočini. Kdo bi se drznil motiti ta mir vse narave!

Janez postoji in premišljuje, pa le trenutek. „Babjek, ki si“, godrnja sam nad seboj, seže trikrat po žepih in „plosk — plosk — plosk“ je slišati v vodi. „Plosk — plosk — plosk“ se odmeva ob bregu, in kakor da bi bilo to znamenje splošnemu ropotu, zavrišče ponočni tiči, v daljavi se oglasi pes in splašeni šinejo med grmovjem zajci in druge živali. In Janez osupnjen beži kolikor hitro v temoti more. Brez zadržka dospé v mesto, odklene tiho

hišna vrata in šine prav mačjih korakov v svojo sobo. Ura vdari polnoči. —

Slednji dan je Janezev obraz temen, kakor navadno, a vendar, kdor bi ga bil marljivo opazoval, posebno kedar je bil sam, bi bil lahko zapazil sem ter tje kak nagli, a žareči blisk v očesu njegovem. Taki bliski tudi v naravi nič dobrega ne pomenijo, kmet se straši pred njimi. —

Nekega jutra stopi Janez nenadoma v sobo direktorjovo in pravi:

„Gospod direktor! Nedavno ste me prašali, kaj mi je, da nisem nič kaj vesel. Jaz vam nisem vedel dati pravega odgovora, ker še sam sebe nisem dobro poznal. Zdaj pa vem, kaj mi je. Bolan sem v prsih, kakor ste vi, gospod direktor, res zadnjič že vganili.“

„Bolni ste?“ poprime direktor besedo; „to se mi je zdelo. Ste pač preprični. Vam bo treba počitka.“

„Prav zato sem prišel k vam s prošnjo, da bi mi dovolili vsaj kaka dva meseca odpusta. Delo me je tako vtudilo, da se prav bojim, da bi se me jetika ne prijela.“

„Res zdrav se tudi meni ne zdite. Težko vas bom pogrešal, ker je ravno zdaj prišlo

mного nujnih naročil. Vendar vam dovolim odpust, ker ne morem in nočem zahtevati, da bi se moje fabriško osobstvo pri delu smrt pridelalo. Kdaj bi radi šli na odpust?“

„Če mogoče, še ta teden, ker me v prsih res že zeló boli.“

„Hm! Bom poskusil, če bo to mogoče. Ste govorili že z zdravnikom?“

To vprašanje spravi Janeza v zadrege, ker resnice, namreč: da ni še govoril z zdravnikom, ne mara povedati, boječ se, da bi mu direktor ne dovolil tako kmalu odpusta; lagal se pa svojemu direktorju še ni nikdar. Vendar hoče doseči na vsak način svoj namen, zato odgovori s pobešenimi očmi:

„Govoril sem!“

„In on vam ni nič veselega povedal, je li? To je videti že na vaši vnanjosti. No, le pripravite se, do konca tedna bomo že vse tako vredili, da boste mogli iti.“

Janez gre. Čez teden dni dobi res dovoljenje, iti se za dva meseca zdraviti tje, kjer mu bo zrak in vreme najbolj se prileglo. Dva-mesečno plačo mu direktor kar naprej izplačati dá in vrh tega privoli mu še doklado za bolnike. Janez odpotuje, vzešši seboj vse, kar

se v provincijah godi in v tem slučaju morali jej bodo naši poslanci naše razmere razjasniti, — ali pa ona vé za vse to, pa ne misli resno na svoj program, ampak iz bojazni pred ustavoverci stare krivice naprej veljati pusti, v tem slučaju pa bi jej morali mi svoje zaupanje odtegniti.

Zdaj so se začeli že **pruski** listi v naše zadeve vtikati, ter zahtevajo, da morajo avstrijski Nemci vladati v Avstriji, ker so oni nositelji in podpiratelji nemško-avstrijske zveze. — Na to pa je naš odgovor, da mi za nemško-avstrijsko zvezo prav nič ne maramo, in da bomo veseli, če se prej ko slej razdere. Sicer pa naj nas nemški listi pri miru pusté in naj se raje brigajo za svoje zadeve, saj je dosti pometati pred nemškim pragom.

V **Pragi** se boste dve spodnji gimnaziji, ena nemška in ena slovanska, povzdignili v viši gimnaziji. Poleg teh se ustanovi na novo ena česka in ena nemška spodnja gimnazija. Dvoje privatnih gimnazij na Českem je prevzela država v svojo oskrbo. — Slovenci pa ne dobimo čisto nič!

Dve volitvi v državni zbor se boste v **Bukovini** vršili pričetkom meseca novembra.

Vlada je bojda sklenila, da ne bo zabranila splošnega **nemško-avstrijskega parteltaga** na Dunaji; da pa ne bo pustila preveč zabavljati in ljudstva vznemirjevati. Če bodo govorniki postavne meje prestopili, se bo shod precej razpustil. Pravijo, da je posebno dr. Dunajevski povdarjal, da mora vlada svojo avtoriteto varovati. Dobro je, da je vsaj en energičen mož v ministerstvu.

Deputacija iz **dunajskih predkrajev** bila je pri ministru dr. Dunajevskemu, ter ga prosila, naj bi on zabranil, da bi se mestni dac ne raztegnil čez predkraje, češ, da bogati Dunajčani lahko dac plačujejo, ker imajo dobro dohodke, revni predkraji pa bi ga ne mogli prenašati. — Minister je odgovoril, da njemu nič ni znano, da bi stvar že tako daleč bila, do zdaj vlada še nema nobenega takega predloga v rokah, če bi pa enkrat ta stvar resno v razgovor prišla, potem se bo že skrbelo, da predkraji ne bodo škode

se mu je zdelo za potovanje potrebno, drugo pa pusti v svoji sobi, a ključ vzame seboj.

Pretečeta dva meseca, a Janeza ni nazaj, tudi nobenega pisma od njega ne. Direktorju se to čudno zdi, ker čas odpusta je bil že pretekel. Če bi bil Janez tako zbolel, da ne bi bil mogel več nazaj priti, bi se bilo vsaj spodobilo, to naznaniti vodji. Ta vendar čaka še nekoliko časa, potem se obrne pismeno do župana Janezove domače vasi in pravi, da, če se Janez ne vrne v enem tednu ali vsaj ne naznani tehtnega vzroka, zakaj ne pride, je on primoran izpustiti ga popolnoma iz službe. Ko pa od župana pride odgovor, da o Janezu niti on, niti njegova rodovina nič ne vé, ga izbriše iz vrste osobstva fabriškega in na njegovo mesto postavi družega, čeravno ni bil tako spreten, ko Janez.

Od kodi to blago?

Leto dni po vsem tem se je jelo mnogo govoriti o ponarejenih desetakah, ki so bili pa tako podobni pravim, da so jih še le pri glavnih cesarskih blagajnicah za ponarejene spoznali. Poslani so jim bili večidel po davkarijah in to iz različnih krajev, dasiravno se je videlo, da so vsi natanko po enem kopitu narajeni. Se vé, da je to spravilo vse sodnije na

trpeli. — Deputacija je zadovoljna zapustila ministra.

Kako se nam Slovincem ravnopravnost deli, to dokazuje zopet dogodek na Štajarskem, kjer je finančna direkcija zaukazala, da se ne smejo sprejemati slovenske pobotnice. Tako rešpektirajo in po svoje interpelirajo niži uradi §. 19, tako se jasni postavi navkljub odreka Slovincem ravnopravnost, in vlada vsega tega ne vidi ali neče videti! Kdaj se snide vendar zopet državni zbor, da bi naši poslanci vse te krivice razkrili in vlado interpelirali, zakaj Slovence tako zatirati pusti!

„W. Tagblatt“ pripoveduje o nekem shodu avstrijskih škofov v Solnogradu, in hoče vse na tanko vedeti, kaj so škofje sklenili. Ker ni verjetno, da je bil kak krivonosni sodelavec „W. Tagblatta“ h konferencam povabljen, zato moramo celo poročilo imenovanega lista smatrati kot izmišljotino in izrodek orientalske fantazije.

Rusini se včasih v politiki prav nerodno obnašajo. Zdaj dohaja vest iz Galicije, da hočejo Rusini praznovati spomin cesarja Jožefa. Misel, proslavljati cesarja Jožefa, se je rodila v nemško-liberalnih krogih; oni hočejo s cesarjem Jožefom demonstrirati zoper sedanjo vlado, ker je bil cesar Jožef zaničevalec duhovščine in velik germanizator, tedaj mož ves po okusu nemško-liberalcev. Kako pa Rusini do tega pridejo, proslavljati liberalca in germanizatorja, to nam je nerazumljivo. Ali jim je mar žal, da še niso ponemčeni? Rusini so res pravi otroci v politiki, in ker so slišali, da je cesar Jožef enkrat tudi oral, mislijo precej, da morajo tega cesarja proslaviti, kar se njim kot Slovanom kaj čudno podá. Ne rečemo, da cesar Jožef ni imel nekaj lepih lastnosti na sebi; pa njegova misel je bila vso Avstrijo ponemčiti, in to je tudi poskušal; tačas se je doba grmanizacije pričela. Ogrom se je s tem tako zameril, da bi se bil kmalo punt pričel, in na smrtni postelji je moral vse svoje ukaze preklicati, ker so se skazali kot čisto nepraktični. Slovani nemajo nobenega uzroka cesarja Jožefa slaviti.

Vnanje države.

Evropsko brodogradje bo Ulčinj za-

noge. Žandarjem po deželi in policajem po mestih se je tudi posrečilo prijeti več ljudi, ki so bili zasačeni pri izdajanju teh bankovcev, katerih se je pri njih res tudi nekaj med pravimi našlo. A vsi so trdili, da se jim še sanjalo ni, da bi ne bili pravi ter so v sili tudi povedali, kje da so jih dobili, namreč pri prepovedani igri.

Naj tu sledi najprvo izpoved zasačenega trgovca s konji. Tega so zasačili pri davkariji, ko je prišel davek plačati. Ti davkariji sta bila namreč od glavne blagajnice poslana nazaj dva ponarejena desetaka, ktera je bila za davke vzela. Dotični uradnik, ki je moral škodo povrniti, je odslej natanko gledal vsak desetak, predno ga je vzel. Kako tedaj strmi, ko mu konjski barantač odšteje petnajst bankovcev po deset goldinarjev, kateri se mu onima dvema ponarejenima zeló podobni zdé! Brž jih pogleda, res, vsi enaki, dasiravno izvrstno ponarejeni! Naglo ukaže prijeti trgovca in ko ga preiščejo, najdejo pri njem še 52 enakih bankovcev, pa tudi nekaj pravih. Trгоvec strmi, a ko zvé, zakaj je bil prijat in da so bankovci ponarejeni, pové, kako jih je dobil.

(Dalje prih.)

pustilo in se podá naprej v Malto; kam potem, o tem se različno govori. Eni pravijo, da bodo zaprle barke vse turške luke, drugi menijo, da pojdejo pred Carigrad. Zopet drugi trdé, da bodo velevlasti zasedle mesto Smirno ali pa kak turški otok. Velevlasti menda še same niso edine, kaj bi počele s Turkom. Najbolj žene Gladstone na to, da je treba Turka trdo prijeti; druge vlasti razun Rusije, bi najrajši vse pri miru pustile.

Kitajci se zdaj bojda res pripravljajo na vojsko zoper Rusa.

Na **Irskem** so še vedno nemiri.

Izvirni dopisi.

Od Kočevja, 30. sept. Včeraj se je bil pripeljal na Kočevsko knez Windischgrätz, državni poslanec, da se predstavi svojim volilcem, kočevskim v Slovenski vasi pri Stari cerkvi, slovenskim v Banjaloki. Spremljal ga je g. Klun, državni poslanec. V Slovenski vasi so kneza slovesno sprejeli, in zbrani volilni moške so popolnem pritrdili načelom, po katerih Windischgrätz v soglasji z avtonomično stranko vravnava svoje poslaniško delovanje.

Še dopoldne se podasta gg. poslanca v Banjolo. Podrobnosti ondanjega shoda pisalca niso znane. — Na večer istega dne sta prišla zopet v Kočevje, in se ustavita na kratek oddihljaj v županovi krčmi „zur vereinigung.“ Hote še isto noč biti v Ribnici, ukažeta okolo pol desetih zapreči. Toliko da voz pride v dir, čuje se na cesti neko bobnanje, spremljevano z divjim vpitjem iz kosmatih možkih grl. Že prej je bil nekdo na okno hiše županove divje zatulil, in zdaj se je pokazalo dovolj jasno, kaj je to pomenilo.

Danes se pripoveduje po mestu določno, kedo in zakaj je ta škandal povzročil. Za gotovo se pripoveduje, da se je ta škandalozna demonstracija skuhala v apoteki Brauneta, bivšega deželnega poslanca, o katerem je ranjki „Tagblatt“ to leto pisal, da je „karakterfester Mann“, in bil „eine Zierde des Landtages.“ Koliko veljave ima ta človek pri svojih rojcih, priča faktum, da ga letos meščani niso hoteli izvoliti v mestni zastop, ampak da ga je morala, na tla vrženega, pobrati peščica uradnikov, ki so se udeležili mestnih volitev, in tako je prišel v mestni zastop. Ni kmalo osebe, ki bi bila meščanom samim manj priljubljena od apotekarja Braune-ta. Zato mu niso dali miru, dokler ni pred kratkim odložil predsedništva v krajnem šolskem svetu. Toda ne zdi se mi vredno, dalje pečati se s to osobo, ki je jo včerajšnjem dogodku soditi postala fabrikant pouličnih škandalov. Objavim to dogodbo, ki bo itak prišla v javnost, le zavoljo tega, da svet ne bo mislil, da apotekarjeva klika reprezentuje tukaj javno mišljenje. Ne kratko, ne malo. Vsak razumen meščan obsojuje ta surovi čin pouličnih capinov — v koži necega štacunarja, enega krčmarja in dveh rokodelcev. Naj svet zve, da glavni stebri omenjene škandalozne klike so: apotekar Braune, dr. Eržen, gimnaz. vodja Knapp, in pa njih trobentač, apotekarjev sin. Kar ti moške sklenejo, to jim posledni raztrobi po časopisih. Čul sem iz gotovega vira, da dobota razžaljena gg. poslanca od merodajne strani dolžno zadostilo. Povsod puste tujce na miru — in Kočevjarji imajo najbolj paziti, da se tujcem ne zamerijo — le v Kočevji ne bi smel varno peljati se skozi mesto gospod, ki je bival tu kot gost! Kako lahko bi se bilo zgodilo, da se konji na mostu splešé, in kdo vé, kaka nesreča bi bila lahko nastala! Čast kočevskega

mesta tirja, da se dotičnim razsajalcem, kojih imena so itak znana, glave malo zmiijejo. V imenu javne varnosti pa naj bi se stvar naznanila sodnji, da se po zasluženju kaznuje. Brez prav občutljive kazni se dotičnikom njih vroče glave ne bodo nikdar ohladile in zmo-drile. Kedo bi bil mislil, da si upa s pouličnim škandalom žaliti slovenskega poslanca krčmar, h kateremu najbolj zahajajo Kosteljci, pridši v mesto po uradnih in družih opravilih! Kosteljci, pokažite onemu krčmarju hrbet, ko pridete po opravkih v mesto, kajti ta človek je bil na čelu kričeče družali, žaleče vašega [g. poslanca! — Dobro bi bilo tudi tukajšnjemu apotekarju peruti pristriči s tem, da bi se na pr. v Ribnici ustanovila apoteka, in se komu drugemu naklonil zaslužek, ki ga od Ribničianov prejema zdaj Braune. —

Trobotič omenjene klike pa naj še kdaj piše v „Laib. Wochenblatt“ o inteligenciji tukajšnjega prebivalstva! Veliko zadej ste za hribovci iz „hinterlanda“; to si ti sam pokazal osebno vdeleževaje se omenjenega škandala.

Iz marnberškega okraja, dné 5. oktobra. (Različnosti.) V „Slovanstvu“ I. delu čitam: „Narodopisna meja med Slovenci in Nemci ide od Gomilske doline do Križevega vrha dalje proti jugozapadu nad Lučami in Arvežem po gori Remšniku nad Kaplo mimo (slov.) Sobote do koroško-štajarske meje.“ Zares sme se pritrđiti, da je bilo temu nekđaj takó, ali vprašanje je: kakó veljajo te besede za sedanost in kakó bodo morda veljale za prihodnost? Kajti ni ga morda blizo kraja, kjer bi Slovenstvo v takó znatni meri izgubivalo tla, kakor je to naš marnberški okraj. Le vzemimo, postavim, letošnji „Koledar“ družbe sv. Mohora v roke, ter seštejemo družnike te „krušne matere“ v naši precej obširni fari in našli bodemo skupno število 4, reci štiri ude. Toda s tem, da sem na to opozoril, nočem nikomur kakšne malomarnosti očitati, dasi tudi mora vsakdo pripoznati, da je žalostno znamenje, da slovenska narodnost tukaj še ni našla rodovitnih tal, in da vtegne še dokaj časa minoti, predno se bo tukaj o rodoljubju govoriti zamoglo. Rad bi sicer dostavil temu v okom nekte re nasvete, pa ker težko verujem, da bi kmalo kaj hasnili in ker sem se namenil o nekem drugem nekte re vrste sporočati, takó naj še za danes to v večji meri izostane.

Da se imenujejo naši ljudje Slovenci, to se je že čitalo v nekem slov. listu takrat, ko se je od todi poslala prošnja zoper vpeljavo slovenskega jezika v naše srednje šole. Toda kakšni Slovenci so to, ki zoper svoj lastni jezik delujejo? Ali opomniti moram, da po njih mnenju sedanji slovenski jezik pač ni pravi, ker se z njihovim skoro za tretjino ponemčenim ne vjema. Da, vsaj vsaka peta beseda v občevalnem jeziku je tu že germanka, takó da pravemu Slovencu naš govor res neljubo zvoni. Da je to grdo kvarjenje jezika naše matere Slovenije, to mi bo pač sleherni potrdil, in ker po mislih nekega našega patrijota za take ljudi, ki tako delajo, ter sploh soglasje, blagodejno harmonijo, rušijo, ni prostora v narodnem taborju, tako ne vém, s kakšnim čutom bi naj konstatiral, da oni res v njega ne silijo. Vsaj je znano, da je bil naš okrajni zastop eden prvih, ki so pristopili k zloglasnemu „schulverein-u“, dasi tudi bi se morda pristopnina še kje drugje bolje potrebovala. Da, zares žalostno je glede narodnosti v našem okraju, in še bolj žalostno to zavolj tega, ker je to po vsem resnično!

Marsikteri rodoljub bo vprašal: kako da pri nas rodoljubi ničesar za vzbujanje narodne

zavesti ne store? in svest sem si, da vtegne nek list pisati: mi apeliramo na tamošnje domoljube, da v to svrho kaj store! Toda krutek je nasvet vsem, naj ne nosijo vode v Savo. Rodoljubov mimo duhovnikov tu gotovo z lučjo v roki niti po dnevi ne boš z lehka našel, imenovani pa tudi niso dolžni s težavami delovati za prebujenje za to klike, ki meni, da le ona sama je narodnost, vse drugo je pa nič. Istina pa je, da so ravno duhovniki še v sedanosti (da ne jemljem v ozir preteklosti) za vzbujanje narodne zavesti več storili, kakor so ti gospodje, ki vpijejo: za one, ki se z nami ne strinjajo, ni prostora v narodnem taborju, sami o sebi domišljujejo. Zares žalostno je za Slovence, da smo že do tega prišli; da bi se pa morala tu pravična stvar domišljavi in krivični podvreči, tega vendar nobeden pravi domoljub ne bi zamogel pripustiti, še manje pak takó pod ceno prodati svojo neodvisnost. Ne orožja iz rok, dokler pravična stvar ne zmaga, in zmagala bode, naj si tudi še kdo s hripavim glasom vpije o mračnjaštvu, nazadnjaštvu itd., ker to vpitje bilo je pri nas, kakor je tudi sedaj, le začasno. Poprej pa, stavim, vsaj ne more biti miru.

Vse drugače, kakor pri nas, se goji pa narodna zavest na Remšniku. In kaj bi tudi ne, vsaj imajo tam vodjo, vrlega župnika Jerneja Cocaja, ki takó blagodejno vplivajo na svoje farane. Zares pri volitvi državnega poslanca g. Gödelna je marsikomu dobro čuti, kakó moško so njih zastopniki za tega od narodne stranke priporočenega moža stali! Mislim, da ne storim nič drugega, kakor domovinsko dolžnost, ako zakličem: vrli Šent-Jurčanje s svojim vodjo vred: živili!! Daj Bog Sloveniji povsodi take mejaše in rodoljube!! V to božja pomoč!

Domače novice.

V Ljubljani, 9. oktobra.

(O tatvini po Ljubljani). Zadnjič smo že omenili, da so začeli po Ljubljani tatje kazati se posebno po štacunih. V soboto so bili vjeli dva, ki sta bila prejšnjo noč pri usnarji H. pred Frančiškani nekaj pokradla. Bila sta to dva domača. O prejšnjih tatvinah se pa misli, da so delo tujih tatov. Pri tej priliki opominjamo Ljubljančane, da naj svoje hiše in štacune skrbneje zapirajo. Nek unanji policist je rekel, da, če bi tatje njegovega mesta vedeli, kako lahko se v Ljubljani krađe zavoljo nemarnosti in neprevidnosti ljudi, bi vsi sem preselili se. Policije naše je res premalo in je tudi v lovi tatov premalo dresitana.

(Prememba pri južni železnici). Vodstvo južne železnice naznanja, do s 15. t. m. neha podnevni brzovlak med Dunajem in Trstom tako, da bo vozil le med Dunajem in Gradcem. Zato se bota pa ponočna brzovlaka v Litiji vstavljala. Ravno tako neha mešani („Koprivnikarjev“) vlak med Celjem in Ljubljano, ki je sem prihajal zjutraj ob desetih, a odhajal zvečer ob šestih.

(Javne tombole) v nedeljo ni bilo, ker je bilo dopoldne deževno vreme; popoldne je pač razvedrilo se, a se je tombola že odpovedala in preložila se na prihodnjo nedeljo ob treh popoldne — če bo vreme, se vé da. Nakupljene tablice veljajo tudi za ta dan.

Razne reči.

— Pismonoši zavdal je na Dunaji nek agent Burkart iz tega namena, da bi ga potem oropal. Dal mu je zastrupljene slivovke.

Mož pa ni bil koj mrtev, hudodelnik toraj ni dosegel svojega namena. Policija mu je bila silno za petami in ko je mislil, da pridejo pój nj, je tudi sam sebi zavdal zbog slabe vesti. Tako se godi na Dunaji.

V katoliški bukvarni v Ljubljani,

stolni trg št. 6,

dobivajo se sledeče pisanke od g. J. Lapajnetala založene:

Pisanka za slovensko lepomisje	2 kr.
Računska pisanka	2 „
Pisanka za nemško lepomisje	2 „
Pisanka za slovensko pravomisje	2 „
Pisanka za nemško pravomisje	2 „
Pisanka za pravomisne in spisne vaje	2 „
Domače naloge, pisanka s črtami	4 „
Domače naloge, pisanka s podkladkom	3 „
Stenografična risanka I.	3 „
Stenografična risanka II.	3 „
Prva risanka	4 „
Druga risanka (srednja stopnja a)	4 „
Tretja risanka (srednja stopnja b)	4 „

Kdor jih več skupaj vzame, dobi jih po zmanjšani ceni.

Ob enem priporočamo se častitim gospodom učiteljem, da smo jim pripravljene posrečiti z vsem, kar se v šoli potrebuje, z atlanti in globi, z zemljevidi in z drugimi učilnimi pripomočki, z najnižjo ceno in najugodnejšo potjo. Šolske knjige i. dr. se dobivajo zmiraj pri nas. (3)

Einshedler-Kalender

Ausgabe für Oesterreich-Ungarn.

für das Jahr 1881.

Einundvierzigster Jahrgang.

80 Quart-Seiten. Reich illustriert.

Mit 250 Gratis-Prämien im Werthe von 1500 Kr.

Preis der Ausgabe I mit Stempel 25 Rkr.

„ „ „ II „ Stempel 30 Rkr.

Vorräthig bei: Kathol. Buchhandlung,

(3)

Laibach.

Mlin na prodaj

za 2000 gl. Bolj natančno se izvé pismeno pri Rabiči v Ljubljani. (Postrestante.)

Ure

za stolpe in gradove

izdelujem že od leta 1842 po najnovejših iznajdbah, ne v lite, ampak z roko izdelane, proti polni garanciji in po najnižih cenah.

Janez M. Pogačnik.

(20) Podnart, Kropa, Gorenjsko.

Popravljam tudi stare ure na stolpih, jemljem plačo tudi v obrokih, in cenik pošiljam vsakemu brezplačno.

Telegrafične denarne cene 11. oktobra.

Papirna renta 71.50 — Sreberna renta 72.60 — Zlata renta 37.50 — 1860letno državno posojilo 133. — Bankine akcije 826 — Kreditne akcije 288 — London 118.20 — — Ces. kr. cekini 5.62. — 20-frankov 9.39.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.